

Скрипченко С. Ю., студ.;
Тімченко Р. О., д-р техн. наук, проф.;
Крішко Д. А., канд.техн.наук., ст. викл.
Криворізький національний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ МІСТ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Промисловий розвиток спричинив високі темпи зростання чисельності міського населення. Економічні та соціальні можливості міст на сьогодні пов'язані не тільки з промисловістю, але і з освітньою та науковою діяльністю, транспортом, туризмом та іншими галузями сфери послуг.

Найбільш гострими екологічними проблемами міст є неналежний стан житлово-комунального господарства, в тому числі водопостачання та водовідведення, забруднення повітря, поводження з твердими побутовими відходами, недостатні площі зелених зон.

Традиційні методи охорони навколишнього середовища – дотримання розмірів санітарних зон підприємств, граничнодопустимих концентрацій шкідливих речовин у повітрі та водних об'єктах – не є достатніми для забезпечення відповідності міст України рекомендаціям та положенням стратегії регіонального розвитку.

Аналіз світового та вітчизняного досвіду екологічного розвитку міських поселень передбачає вирішення наступних завдань:

- визначити чинники трансформаційних змін міського середовища;
- проаналізувати моделі та напрями екологізації міського середовища відповідно до концепції екоміста;
- оцінити можливості проведення трансформаційних змін щодо екологізації міст України.

Міське середовище вчені на сьогодні розглядають як місце виникнення більшості екологічних проблем. Найбільш забрудненими є міста, що виступають потужними промисловими центрами, що підтверджують статистичні дані щодо забруднення міст України (Кривий Ріг, Запоріжжя, Маріуполь). Міста, в яких вже тривалий час валовий регіональний продукт створюється переважно у сфері послуг відповідно повинні мати позитивну динаміку щодо екологічного стану. В дійсності ж екологічні проблеми міст десятиріччями не вирішуються, а показники енергоефективності, викидів парникових газів та накопичення твердих побутових відходів залишаються незмінними.

Баланс і взаємодія складових частин є основною умовою при визначенні відповідності показників розвитку міст критеріям екологічності.

Основними складовими екологізації міст є наступні:

- розвиток відновлювальної енергетики в межах міста (вітрової, сонячної, геотермальної та ін.), залежно від природних умов території;

- будівництво енергоефективних будинків, що споживають мінімум електричної та теплової енергії;
- скорочення потреби у автомобільному транспорті за рахунок оптимального планування території, розвитку велосипедного транспорту, а також чіткої роботи громадського транспорту у місті;
- забезпечення високої частки зелених зон на території міст та стійкості природних систем і біорізноманіття в їх межах;
- мінімізація утворення твердих побутових відходів, забезпечення їх сортування та максимально глибокої переробки .

Екологічні міста поблизу розвинених міських поселень: автономне місто-сателіт, проект якого передбачає 8 технологій щодо енергозабезпечення, паркувальних зон, водозабезпечення, збирання відходів, розміщення зелених зон та розвитку інформаційних технологій у всіх сферах людської діяльності.

Розвиток невеликих екопоселень у екологічно чистих зонах країн, що виконують переважно функції сельбищних зон, але можуть стати освітніми, науковими або рекреаційними центрами.

Поза проведеним вище групуванням опинились великі міста, що вже на сьогоднішній день відрізняються високими рівнями економічної ефективності, соціальних стандартів життя та екологічної стабільності.

Стратегія екологічного розвитку міст повинна враховувати такі аспекти: викиди парникових газів, поводження з твердими побутовими відходами в напрямі їх утилізації та часткової переробки, переобладнання водонапірних насосних станцій та каналізаційних систем, підвищення рівня забезпеченості міста зеленими зонами загального користування.

Згадані заходи на даний момент не реалізовані внаслідок ряду об'єктивних та суб'єктивних причин, що однак не зменшує актуальності екологічних проблем розвитку міст та необхідності досягнення.

Існує об'єктивна необхідність реалізації в Україні проектів в рамках концепції екоміста, що обумовлено високим рівнем забруднення основних компонентів навколишнього середовища та невідповідністю діяльності більшості суб'єктів підприємницької діяльності сучасним екологічним вимогам.